

Nietzsche ve Felsefesi

Pınar DEMİRTAŞ

Nietzsche'nin yapmak istediği felsefenin temelinde yatan fikir Batı Metafiziğinin çöküşü ve Tanrı'nın ölümüdür. Nietzsche metafiziğin en üstünde olan kişi, diğer bir deyişle son metafizikçidir. Ortaya koyduğu metafizik, içinde bir ters çevrilmiş taşır. Yaptığı felsefede duyulur dünya ve duyulur üstü dünya yer değiştirmiştir. Gelenekten gelen duyuluştünün değeri fikri ortadan kalkmış ve değer varolana yani gerçek dünyaya yüklenmiştir. Artık yapılacak olan duyulur-üstünü, geleneğin metafizik alanına bırakmak olacaktır. Duyulur dünyada Tanrı somutlaşacak ve ölecektir. Burada yapılan temel somutlaştırmanın nedeni, Tanrı'nın yok oluşunun açıklamasını karşılamaktır.

Geleneksel Felsefe'de, metafizik, duyulur-üstü olan ve körü körüne kabul edilmiş olandır. İçinde gerçeklerin saklandığı düşünülen ancak bu cevapların incelenmeye alınmadığı yerdir metafizik alan. Yapılması gereken bir hiçlik alanı olduğunu kabul etmek ve hiçliğin varlığı dolayısıyla, Varlığın kendisini ortaya koymasını beklemek olacaktır. "Nietzsche Batı tarihinin akışını metafizik bakımından, Hiççiliğin serimlenmesi, yükselmesi olarak anladı."¹

Nietzsche için ele alınması gereken metafiziğin tarihidir. İçselleştirdiği metafizik kavramının Varlık ile bağlantısını kuran Nietzsche'ye göre Varlık kendisini bir durum ya da şekilde ortaya koyacaktır. Hiçlik varlığı ortaya koymanın temel yoludur. Ancak burada kastedilen hiçlik olumsuz anlamıyla "nihilizm" değildir. Hiççiliğin Nietzsche'de taşıdığı anlamı, çalışmamın ilerleyen bölümünde ayrıntılı olarak ele alacağım.

Nietzsche metafiziğinin temelinde ontoloji yer almaktadır. Ontoloji ancak ve ancak fenomenoloji ile imkansızlık kazanır. Ontoloji, metafizik ile bağlantısını Nietzsche sayesinde kazanmıştır.

Batı tarihinde metafizik, daima hiççilikten kaçmış bir akım olarak karşımıza çıkar. Nietzsche için hiççilik, Tanrı'nın ölümü değil, Tanrı'nın öldürülmesiyle başlayan dönemdir. Ona göre yeni bir inşanın temelinde yatan düşünce ancak ve ancak varolan düşünceyi yıkarak başlayacaktır. Nietzsche metafiziğinin temeli, yalınlığa dayanması ile kendini ortaya koyar. Felsefe bir yola girmektir ve bu yol yalın ve gösterişsizce kendi aydınlığını yaratan bir yol olmalıdır. Yeni metafiziğe göre Nietzsche, karmaşık ve dolambaçlı anlatımın, varlığı sakladığını savunmaktadır. Ancak varlıkların saflığı ve değışmezliği varlığı örtbas etmekte ve gerçek anlamları bizden uzaklaştırmaktadır.

Nietzsche'nin ortaya koyduğu yeni felsefeyle birlikte, pragmatik söylem arka planda kalmıştır; emek, düşünce bağlamında ön plana çıkmış, düşünmenin temelindeki etmenler yararın önüne geçmişlerdir. Temel problem düşünülmüş yolları kullanmak değil, düşünülmemiş yolları keşfetmektir. Üstü örtülü yollar ve bu yolları kullanarak gerçeklerin üzerindeki örtüyü kaldırmamak Batı Felsefesi'nin temelinde yer almaktadır. Geleneksel felsefenin Nietzsche'ye göre temel hatası, sonuca yoğunlaşmış olması ve felsefeye yeterince girmemiş olmasıdır.

Nietzsche'nin amacı; Tanrı'nın yazgısını taşımayan 'varlık olarak insanı' bulma çabasıyla şekillenir.

Nietzsche geleneksel Batı metafiziğinin aksaklığını şöyle dile getirmektedir:

"Ve insanlığın üzerine büyük bir üzüntü çöktüğünü gördüm. En iyiler işlerinden bıkar oldular.

Bir öğretici çıktı, bir inanç ona eşlik ediyordu: 'Hepsi boş, hepsi bir, hepsi geçmiş!'

Ürünü kaldırdık, doğru: peki neden tüm meyvelerimiz çürüdü, bozardı?Dün gece uğursuz aydan düşen neydi?

Boşa gitti bütün emeğimiz, zehir oldu şarabımız, kem göz tarlalarımızla yüreklерimizi kuruttu.

Kuruduk hepimiz; üstümüze ateş yağsa, kül gibi tozacağız: -evet ateşi bile bıktırdık biz...

Gerçek, ölemeyecek kadar yorgunuz biz, uyanığız daha, yaşayıp gidiyoruz, -mezarlarda. ...

Tabutlarını beklermişim orada: ölümün zafer simgelerıyla dolu hep küflü kemerler. Hayat cam tabutlar içinden bakıyor bana.

Tozlu sonrasızlıkların kokusu geliyor burnuma: canım sıkkın ve tozlu. Orada kim canını havalandırabilir ki?..."²

Burada geçen tüm kavramlar, benzetmeler ve örnekler metafiziğin üzerine, Batı Felsefesi ile atılmış olan ölü toprağını anlatmaktadır.

"Nietzsche, düzenli bir görünüşler dünyası fikrinin, uyumlu ve birlikli bir gerçeklik inancının koca bir yalan olduğunu, Batı metafiziğinin en azından Sokrates'ten beri gerçekliği çarpıttığını, metafiziğin insanlığın temel yanlışlarını, sanki temel hakikatlermiş gibi ifade eden sözde bir bilim olduğunu ifade etmiştir. Aklın da, duyuların tanıklığını çarpıtmak için kullandığını söyleyen filozof, görünüşlerin fenomenal dünyası dışında hiçbir şeyin olmadığını savunmuştur."³

Nietzsche eskiye ve donmuşa kızar, saldırır, ondan tiksindir. Bunlar işi bitmiş, niteliklerini kaybetmiş olan, kendilerini başkalarının gölgesinde bağımsız nesnelermiş gibi görmenin geçici sevincini yaşayan, çağdaşın yanında kendilerini çağdışı görmeyen ve bundan da kıvanç duyan kimselerdir. Nietzsche işte bu zihinlere ve nesnelere karşı nefret duymaktadır. Nietzsche'nin 'Tanrı Öldü' söylemi de işte bu noktada ortaya çıkar ve anamlanır. Bu sözle o, yeni ve yaratıcı bir dönemin başlama gerekliliğini vurgulamıştır.

"Tanrı Öldü" Sözü ve Nietzsche

Tanrı'nın ölümünü açıklarken bir yandan da ele alacağımız konu Nietzsche'nin değer konusundaki yaklaşımları ve buna bağlı olarak üstün insan anlayışıdır.

Nietzsche'nin Tanrı'nın ölümü ile güç istemi içinde olan üstün insana yaptığı vurgu ve değer arttırma, değerden düşme, hakikat, adalet ve sanat gibi konulara olan yaklaşımları da bir birlerine olan konumsal bağları doğrultusunda bu bölümde işleneceklerdir.

Nietzsche'ye göre Tanrı'nın öldüğünü söylemek, insanların evrende bir düzen bulunduğuna artık inanamamaları anlamına gelir. "Nesnel bir düzen gibi görünen şey, ona göre, insanın evrende bir amaç ve anlam bulunduğuna inanma ihtiyacının, kaosa yansıtılmasından başka bir şey değildir. İşte evrende olup biten her şeyin yeniden ortaya çıkacağını dile getiren ebedi dönüş öğretisi, insanın amaç ve anlamdan yoksun bu dünyaya bir çok kez geleceğini vurgulayarak durumu biraz daha ağırlaştırır."⁴

Nietzsche'ye göre bedenin esnekliği ve düşüncenin çevikliği birbirlerine bağlı anlamlar taşıyorlardı. Esnek beden 'Ben' ve 'O' arasında belirli bir varlık bağlantısını kuracaktı. Burada Nietzsche'nin 'O' dediği gerçek olan, metafizik bağlarını kopartmış 'varlığın' ta kendisidir. "Beden esnek olduğu zaman düşünce de çevik olurdu. Ben ile O'nun arasında , her ikisinin de birlikte gelişmelerini sağlayacak sürekli bir hareket belirecektir; bir gün gelecek ve 'O' kendi kendisinin bilincini kazanıp, üstün bir beden yaratacaktı. İşte o zaman 'Üstinsan' çok yakında olacaktı. Böylece Nietzsche yanıltıcı kavramlar olan 'Bir'i ve 'Varlık'ı sahte putlardan ayıracaktı ve görüntü dünyası, gerçek olan tek dünya olacaktı."⁵

Buradan da anladığımız gibi Üstinsanın varoluşu, insanın kendi kaderiyle barışabilmesine, dolayısıyla Tanrı'nın öldürülmesine bağlanmaktadır. Nietzsche'ye göre; Tanrı, hayatın kendisinin ihtiyaç duyduğu yalanlardan herhangi birisidir. Tanrı'nın ölümünü kabullenen insan, kendi anlaşılmaz doğasını da bu yolla alt etmektedir. Ancak bu kabul, yaşama geçirilmesi gereken gerçekleri yok sayan anlayışı alt edebilecek, gerçeklerin örtüsünü kaldırabilecek tek anlayıştır.

Her birey Nietzsche'ye göre bu acımasız ve katı evrimin bir parçasıdır. "Merhametliliği ve tahammül edilmez aklıbaşındalığı yüzünden bizim bu 'Hiristiyan' Tanrıyı mahkum etmemiz gerekti. Şayet Tanrı var olmaya devam etseydi, insanlık öz güvenini nasıl kazanabilirdi?"⁶

Nietzsche Tanrıyı hayattan uzak tutmayı istiyordu, onun inancına göre 'ahlaki bilincin' boş ve kötürümleştirici kuruntularını yaratan bu Tanrıydı.

Nietzsche Batı Felsefesi'nin bir çok düşünüründen 'ahlak' konusunda ayrılmaktadır. "Başkalı, 19. yüzyılı güç ve güvenlik çağı olarak görürken, Nietzsche modern insanın benimsediği değerlerin, geleneksel dayanaklarının çöktüğünü düşünmüştür. Prusya ordusu güçlenir ve teknik ilerlemeler, insanlığın geleceğiyle ilgili olarak büyük bir iyimserliğin doğuşuna yol açarken, Nietzsche insanlığı gelecekte büyük savaşlar beklediğini sezmiştir...Asıl önemli olan, Hiristiyanlığın Tanrısızlığı duyulan inancın sarsılmış, Hiristiyan ahlakının dayanağını yitirmiş olmasıdır."⁷

Nietzsche Tanrı'nın ölümü ile boşalan yere üstinsanı koyar. Zerdüşt sayesinde insan Nietzsche tarafından Tanrılaştırılmıştır. Hatta Nietzsche Zerdüşt'ün bir kutsal kitap olduğunu ve İncil'in gelenek olarak son bulduğunu ve insanlığın kutsal müjdesinin Zerdüşt olduğunu yakın çevresine rahatlıkla söylemektedir. Maldiva von Meysenbug'a yazdığı bir mektupta kendisini şöyle ifade etmektedir:

"Bütün dinlere meydan okudum ve yeni bir kutsal kitap yaptım; benim yeni kitabım, dinde daha fazla gülmeye izin verdiği halde, diğer kitaplar kadar ciddi bir kitaptır."

Nietzsche'ye göre öteki dünya ve o dünyaya ait tüm gerçekler yok olmuşlardır. Bu yok oluş bir somutlanma ile gerçekleşmiştir. Bu sayede insan diğer yanda taşımadığı değere kavuşmuştur. Bundan sonra yapılacak olan üstinsana giden yolu açmaktır. Bu yol zahmetli ve bir o kadar da dar bir yoldur.

Nietzsche'nin değer sözcüğü ile ne kastettiğini ancak onun metafiziğini anlayarak çözebiliriz. 19.yüzyılda değerden fazlaca bahsedilmesinin nedeni onun anlam boşluğu içinde olması ve kavram olarak belirsiz oluşundan kaynaklanmaktadır. Nietzsche'nin kastettiği değer özünü 'varlık'tan alan değerdir. "Değerler önceden rastgele görme noktası olarak alınabilecek kendinde şeyler değillerdir...Göz önündeki erek değerdir."⁸

Değer ve üstinsan konusundaki fikirlerini şöyle dile getirmektedir Nietzsche:

"Geçmiş kurtarmak ve her -böyle idiyi, böyle istedime çevirmek kurtarma diye buna derim ben."⁹

Nietzsche değerleri öz olarak daima koruma ve arttırmanın gerekliliğini savunmaktadır. Koruma ve arttırma birbiriyle varolan ve yaşamın varlığının devamı için önem taşıyan en önemli kavramlardır. "Yaşam için, yaşam alanının güvence altına alınması, hiç bir zaman amaç değildir; yaşamın arttırılması için, yalnızca bir araçtır."¹⁰

Canlının taşıdığı varlık, yaşamın karmaşık yapısına yani koruma ve arttırmaya bağlı olarak kendisini ortaya koyar. Yaşamın görevi ise canlının karşısına amaçlar koymak ve yaşamın değerinin oluşumunu canlıda izlemektir. Gerçek anlamda varolan varlığını algılayanda, isteyende var etmektedir. Varolanda olan gerçek öz, kendisini canlı ile ortaya koyar. Bu noktada var olanın özü 'güç istemidir'. Nietzsche'ye göre oluş içindeki yaşam ya da canlı kendisini güç istemi merkezlerinde biçimler. "Güç istemi, değer koyma zorunluluğu için bir temeldir, değer biçmenin olanağının kökenidir. Buradan yola çıkarak 'Değer ile değerini değiştirilmesi, değer koyucunun gücündeki artmayla orantılıdır... Değer koyma 'ilkece' yapılacak; yani varolanın temeli olarak Varlıktan çıkarak yerine getirilebilecektir."¹¹

Oysa o döneme kadar değerli kılınan her şey geleneksel felsefenin ortaya attığı metafizik ilkelerdir. Tüm değerleri yeniden düzenlemenin tek yolu metafiziği alt-üst etmektir. Nietzsche bu alt-üst edişi, 'metafiziğin üstesinden gelmek' olarak nitelmiştir. İşte bu noktada hiççilik devreye girmektedir. Hiççilik sayesinde, o zamana kadar gelen tüm değerler, değerden düşürülmüşlerdir veya yeniden değerlendirilmişlerdir. Özetle değerlerin çöküşü ya da kuruluşunun temelini hiççiliğe dayandığı ortaya çıkar.

Bu noktada şu ana kadar açıklama getirdiğimiz kavramların tümü birbirine bağlanmaktadır: Nietzsche'nin hiççilik kavramı ile 'Tanrı'nın ölümü' fikri, ancak güç isteminin özünden çıkıp enine boyuna düşünülmüştür. Güç istenci günlük anlamıyla dahi ele alınsa kuvvet sahibi ya da erk sahibi olma anlamını taşımaktadır. Kendi günümüzden yola çıkıp düşünsük bile, herkesin ortak amacı sonuçta 'güç istemi' ile aynı kaptıya çıkmaktadır.

Nietzsche güç isteminin tüm canlılardaki ortaklığını, Zerdüş'te şöyle dile getirmektedir:

“Nerede bir canlı buldumsa orada güç istemini buldum; nerede uşaklık isteği bulduysam orada bey olma isteği buldum.”

Burada Nietzsche'nin kastettiği şey sadece, uşak olmak yerine bey olma isteği taşımak anlamına gelmemektedir. Burada uşak, uşak olduğu halde beydir, çünkü uşak olmak demek bile bey olmayı istemek anlamını taşımaktadır. Yani ön planda olan ne olduğun değil ne olmak istediğinin bağlantılıdır, buradaki bağı kuran ise doğrudan doğruya ‘güç istemi’dir. Güç istemi varlığının kaynağını dilemek ya da ummaktan almaz, burada olan tersine istemedir. Burada ki ‘güç’ istemenin ya da isteme yolunun özünü adlandırır. “Güç istemi olarak isteme daha çok gücü buyurmaktır... Gücün yükselebilmesi için zorunlu koşul, her güç basamağının güvenli kılınmasıdır... Genelde isteme, daha güçlü-olmayı-istemekle, gelişmeyi, ek olarak bu gelişmenin araçlarını istemekle aynı şeydir...”¹²

Güç istemi metafiziğinin temel ilkesi, ‘değer ilkesidir’. Nietzsche bu fikrini hiççiliğe olan yaklaşımıyla ortaya koymaktadır. Hiççiliği ana değerlerin yıkılması olarak ya da bu yıkımda bir araç olarak görmek hatalı olur. Nietzsche kendi öğretisini olumlu yönden; yani hiççiliğin aşılması olarak da görmektedir. Kısaca güç istemi, hem değer yıkımı hem de değer yaratımı için kullanılmaktadır. Değer arttırmaya karşı değerden düşürmenin en köklü biçimi de yine metafizik sayesinde olmuştur. Metafizik bu noktada bir karşı güç ortaya koymaktadır.

Nietzsche'nin öğretileri ışığında hakikat konusu ise tekrar güç istencine bağlanmaktadır. Güç istemi kendi varlığını, değişmezliğini, sabitliğini zorunlu bir değer olarak ortaya koymaktadır, çünkü bu istenç tüm varolanları güvence altına alan bir kavramdır. “Nietzsche'nin yargısına göre, Yeni çağ metafiziğinin ilkesi olarak kesinlik hakikati bakımından ilk kez, güç isteminde temellendirilmiştir.”¹³

Buradan da anlayabileceğimiz gibi kural koyuculuk ve taşınan hakikat kendisini, değer arttırma ve değerden düşme ölçeği olarak betimleyerek karşımıza çıkar. Nietzsche'ye göre hakikat kendisini ortaya koyarken, varlık olarak varolana dayandırır. Varlık kalıcı olarak bulunan, sabit olan ve değişmeyendir. Bu noktada da hakikatin görevi değişmeden kalanın, gerçek varlığın zorunlu değerini korumaktır. Ancak hakikat asla güç istencinin kendisi kadar ön planda olmamıştır. “Hakikat, her durumda ulaşılan güç basamağının korunması bakımından zorunlu değerdir.”¹⁴ Hakikat anlayışını Batı Geleneği'nden ayıran Nietzsche, eleştiri getirirken bu akım içinde gerçek ve hakikatin nasıl aynı anlamda kullanıldığını ve bu noktada karşımıza ne çeşit bir yanlış anlama çıktığını dile getirmektedir. Düşünme konusunda ‘varolan’ ve ‘gerçek’ kavramlarını ayırmayan Geleneksel Felsefe, geleneksel metafiziğin gölgesinden çıkmamıştır. Nietzsche'de ise hakikat, kökeni tarihsel sürece dayanan, ancak güç isteminin içinden çıkarak kendi istediği evrene ait olan, değişmeden kalan serveti koruma aracıdır, işte bu servet ‘güç istenci’dir.

Nietzsche'nin güç istenciyle ilişki kurduğu diğer bir konu ise ‘sanat’ır. “Nietzsche için sanatın özü, güç isteminin kendi kendini ilk kez kurtardığı temelde isteme için olanaklar yaratmasıdır.”¹⁵

Sanat, düşünürce estetik kaygı taşıyan sanatçıları ya da yapılmış sanat eserlerini ifade etmez. O'na göre sanat, dünyaya açılan perspektiflerin kapısı, istemenin özüdür. Sanat, güç isteminin temelinde yer almakta ve güç isteminin kendi kendisini kıskırtmasında ya da kendini aşma isteğinin dürtüklenmesinde varlık taşıyıcıdır.

Nietzsche'ye göre felsefe, şiir ve sanat özdeş kaynaktan güç almaktadırlar. Hangi anlamda ele alınırsa alınsın felsefe sanat, sanat ise felsefedir. Bu aşamada sanat değer taşımaktadır, yükselme ve bütün yükseklikleri açan koşul olarak sanat Nietzsche tarafından, hakikatten daha değerli kılınmıştır. Nietzsche hakikat ve sanat için birlikte yaptığı bir değerlendirmede, bu değerleri güç istemi için birleştirici olarak kabul etmiştir.

Güç istemi konusunda ele almamız gereken diğer bir konu da adalet ya da doğruluk meselesidir. Hakikat ve adalet, aynı hakikatin sanatla iç içe geçmişliğine benzer bir yapıyla karşımıza çıkar. Adalet ise, güç isteminin tam olarak kendisidir. Daha önce 'Varlık' konusunda yaptığımız yorumda, varlığın değerini taşıdığı kesin varoluşla ölçtüğümüzü söylemiştik. Burada da benzer bir yorumu özneye getireceğiz. Özne taşıdığı varoluş konusunda kendinden şüphe duymaz, bu durum sürdüğü taktirde -ki bu fikrin yok oluşu özneyi öznelikten çıkartır- özne kendi koyduğu adalet savının karşısında kendini haklı kılar. Güç istemi kendini özce değer koyucu olarak bilir, bu durum güç istemine güvenlilik hissi verir. Hep haklı olan güç istemi sonunda adalet haline gelir, diğer bir deyişle kendisini adalet olarak ortaya koyar. Nietzsche'ye göre öz alanı, sahip olunan adalet alanıdır.

Nietzsche adaletle olan yaklaşımını şöyle dile getirmektedir:

“Gerçekten hiç kimse adalet itilimi, içgüdücü ve güçlü olan kimseden daha yüksek ölçüde saygımızı hak etmemiştir doğrusu. Çünkü kendisine her yerden akarsular gelen ve onları kendi içine çeken ölçsüz derinlikteki uçsuz bucaksız bir denizde olduğu gibi, en yüce ve en az görülen erdemlerde, adalette bir araya gelirler ve onun içinde barınırlar. Yargılamada etkili olan adil kişinin eli, teraziyi tuttuğunda titremez artık; kendine karşı katı yüreklilikle, sarsılmadan davranır, kayırcı, yan tutucu bir düşünceye kapılmaksızın, ağırlık üzerine ağırlık koyar, terazinin kefeleri inip çıktığında, gözü dönüp bulanmaz, kılı kırk yarar, yargıyı bitirdiğinde ise sesi ne sert ne de kısık ve titrek çıkar.”¹⁶

Ancak bu noktada Nietzsche'ye bir eleştiri getirmek mümkündür; varolanın hakikati ve insani öz arası ilişki, metafiziği düşünmemize engel olmaktadır. Bu konunun metafizikte nasıl cevaplanacağı hiç sorulmamış ya da cevaplanmamıştır. Yani Nietzsche yaptığı yeni felsefede de Geleneksel Felsefeye benzer bir hata yapmıştır.

Sonuç

Nietzsche, açığı sevmeyen bakışlarını çevre boyutlarına göre biçimlendiren bir düşünürdür. Batı aydınları içinde alabildiğine düşünen, olaylara, toplumsal çalkantılara bağımsızca bakabilen bir kişidir. Kendi düşünceleri dağınıklıklar içinde bir bütün oluşturmaktadır, fikirlerini geniş bir alana yaymıştır ve bu fikirler arası görünüşe dayalı bağlantılar bulunmamasına önem göstermiştir.

Onun en ilginç yanı gelenekselliğe karşı aldığı kesin tavrıdır. O, eskinin içinde yeni olanı, yaratıcı olanı sever. “Nietzsche yeninin peşinde koşarken eskinin eskimeyen, yaratıcı, geliştirici, boyuna yeni kalan gücünden yararlanmayı bilir, onun gözünde yeninin kopuşlu, inişli-çıkışlı aşamaları yoktur, yeni sürekli bir yükselme sürecidir. O, bir sürekli oluşun, gelişmenin içinde yer almasını bilen, bunun için didinen kişidir.”¹⁷

Nietzsche'nin Batı düşüncesine getirdiği diğer bir yenilik ise, özgür ve değişken tavırla düşünmedir. Nietzsche'yi üstinsanı yaratmaya ya da aramaya götüren tavır ise kaynağını düşünürün donmuştan kaçışından, diğer bir deyişle nesnelere çakılmaktan kaçınan tavrından almaktadır. "Üstinsan evrenin yaşam akışı içinde doğanın tükenmeyen, boyuna güç kazanan, yenileşen, geleceğe doğru yaratıcı bir özlemle atılan, bütün varlık evrenine açılan, evren sorunlarının, oluşun gizemlerini bir çırpıda kavrayan en üstün yaratıcı erktr."¹⁸

Üstinsan tarihin gelişim sürecinde, büyük bir atılım niteliği taşımaktadır. Nietzsche'ye göre üstinsan ereğine ulaşmış bir varlıktır, yaratıcı istenç üstinsanın sahip olduğu güçtür.

Nietzsche, kişiyi sürekli eylemde bulunan bir yaratıcı erk olarak görmüş, evren devininlerinin yapısına etki etme yetisine sahip bir güç olarak kabul etmiştir.

Eserlerinde, herkesin yaratıcı gücünü ön plana çıkartmaya çabalayan düşünür, özellikle Zedüşt'ü insanlığa bir çağrı olarak ortaya koymuş; insanlığı geleneksel olandan kopmaya çağırılmış ve 'amor fati' deyişiyle, herkesi hayatı geldiği gibi kabul etmeye çağırmıştır.

Hayatı geldiği gibi kabul et, yakınma, yaratıcı gücünü kullan, kaderi sev, elinden gelen tüm gücü kullan, gerisini ise akışa bırak...

Dipnot ve Kaynaklar

- 1) Martin Heidegger, Nietzsche'nin Tanrı Öldü Sözü ve Dünya Resimleri Çağı., çev., Levent Özşar, Asa Yayınları, Bursa 2001, s. 12.
- 2) Friedrich Nietzsche, Böyle Buyurdu Zerdüşt, çev., A. Turan Oflazoğlu, Asa Yayınları, Bursa 1998, ss. 144-145.
- 3) Ahmet Cevizci, Felsefe Sözlüğü, Paradigma Yayınları, İstanbul 1999.
- 4) A.g.e.
- 5) Jules Chaix-Ruy, Nietzsche Yaşamı ve Felsefesi, çev., Lerna Çınlemez, N. Berna Serveryan, Çivi Yazıları, İstanbul 2000, s. 107.
- 6) A.g.e., s. 113.
- 7) Ahmet Cevizci, Felsefe Sözlüğü., s.
- 8) Martin Heidegger, Nietzsche'nin Tanrı Öldü Sözü Ve Dünya Resimleri Çağı., s. 28.
- 9) Freidrich Nietzsche, Böyle Buyurdu Zerdüşt, s. 150.
- 10) Martin Heidegger, Nietzsche'nin Tanrı Öldü Sözü Ve Dünya Resimleri Çağı., s. 29.
- 11) A.g.e. 30.
- 12) A.g.e. 35.
- 13) A.g.e. 37.
- 14) A.g.e. 37-38.
- 15) A.g.e. 39.
- 16)Tarih Üzerine, Freidrich Nietzsche, çev. Nejat Bozkurt, Say Yayınları, İstanbul 1998, s. 118.
- 17) A.g.e. s. 9.
- *Aşırılığın Peygamberleri, Allan Megill., çev. Tuncay Birkan, Bilim Sanat Yayınları, Ankara 1998.
- *Freidrich Nietzsche, Tragedyanın Doğuşu, çev. İsmet Zeki Eyüboğlu, Say Yayınları, İstanbul 1999.